

interfectores Valentiniani non solum ^a non plecteret, sed etiam in amicitiam reciperet, uxoremque ejus Augusti amissionem viri lugere prohibitam, intra paucissimos dies in conjugium suum transire cogeret. Sed hac incontinentia non diu potius est. Nam post alterum mensem, nuntiatio ex Africa Genserici regis adventu, multisque nobilibus ac popularibus ex urbe fugientibus, cum ipse quoque, data cunctis abeundi licentia, trepide vellet abscedere, a famulis reginæ dilaniatus et membratim dejectus in Tiberim, sepultura quoque caruit.

Post hunc Maximi exitum, confestim secuta est

^a Abest ab edit. Pithœana particula *non*, sed errore manifesto.

^b Ms. Victor. et edit. Pith., *Romana captivitas*. Jol. mss., *Romæ captivitas*.

^c Hæc verba, *prout quique aut ætate, aut arte placuerunt*, non leguntur in ms. Victorino.

^d Ms. Victor., *abducti sunt*.

^e In ms. Joliensi in fine hujus operis subjungitur, sive ab ipso auctore, sive a scriba amanuensi, rubro

multis digna lacrymis ^b Romana captivitas, et Urbem omni præsidio vacuam Gensericus obtinuit, occurrente sibi extra portas sancto Leone episcopo: cujus supplicatio ita eum, Deo agente, lenivit, ut cum omnia in potestate ipsius essent, tradita sibi civitate, ab igne tamen et cæde atque suppliciis abtineret. Per quatuordecim igitur dies secunda et libera scrutatione omnibus opibus suis Roma vacuata est; multaque millia captivorum, ^c prout quique aut ætate, aut arte, placuerunt, cum regina et filiabus ejus Carthaginem ^d abducta sunt ^e.

charactere: *Hucusque Prosperi Chronographia, in qua Dominicæ Incarnationis annos non annotavimus, quia in subsequenti Chronographia, eadem pene, et eo amplius, quæ a Prospero, a Sigeberto monacho sub annis Domini recitantur a cccclxxxii Dominicæ Incarnationis incæpta, quo Jeronymus presbyter Chronicorum suorum finem fecerat*. In utroque vero manuscripto, Joliensi et Victorino, sequitur Chronicon Sigeberti, monachi Gemblacensis.

SYLLABUS CODICUM

TAM EDITORUM QUAM MANUSCRIPTORUM.

Ad quos de novo recognita et emendata fuerunt Opera sancti Prosperi Aquitani, tam certa quam dubia, aut eidem hactenus supposita.

Epistola S. Prosperi ad S. Augustinum de reliquiis Pelagianæ hæreseos in Gallia subolescentibus, deque hujusmodi hominum querelis adversus prædestinationis et gratiæ doctrinam, Augustini opusculis, præsertim libro de Correptione et Gratia explicatum.

Recognita et emendata est hac nova editione ad editiones Lov. seu Lovan., id est, Lovaniensem anni 1565, opera Joannis Sotelli Lovaniensis procuratam; — Duac., id est, Duacensem, curis Joannis Olivarii auctam et castigatam anno 1577; — Col. seu Colon., id est, Coloniensem, scilicet, Coloniæ Agrippinæ iterum excusam ad instar Duacensis editionis anno 1630.

Consulimus etiam editionem Parisiensem Operum S. Augustini a RR. PP. Monachis ordinis sancti Benedicti et Congregatione S. Mauri, ab anno 1679 ad annum 1690 procuratam: ubi eadem epistola exhibetur, tam in tomo secundo quam in decimo.

Item mss. duos bibliothecæ regis Christianissimi, et alterum ms. bibliothecæ Colbertinæ.

S. Prosperi Epistola ad Rufinum de Gratia et Libero Arbitrio.

Emendata est ad editionem Ven. seu Venet., id est, Venetiis factam anno 1538, aliquot S. Prosperi opusculorum de gratia et libero arbitrio.

Item ad editionem Lugd. seu Lugdun., id est, Lugdunensem, omnium quæ integræ prodierunt Prosperii editionum antiquissimam, typis et cura Sebastiani Gryphii typographi Lugdunensis anno 1539.

Item ad editiones Lovaniensem, Duacensem, et Coloniensem, ac novissimam Operum S. Augustini, ubi hæc epistola legitur in appendice tomi decimi.

Item ad ms. codicem Remig., id est, Remigiano-Remensem, abbatæ videlicet sancti Remigii apud Remos ordinis sancti Benedicti: unde ad nos pro sua humanitate variantes lectiones ejusdem misit unus ex piissimis et doctissimis hujusce conobii incolis.

Item ad ms. Jol. seu Joliens., id est, qui alias fuerat viri clarissimi et eruditissimi Claudii Joli præcentoris et canonici ecclesiæ metropolitanæ Parisiensis: postea vero ex ejus legato factus est venerabilis capituli ejusdem ecclesiæ: cujus a capite ad calcem legendi et confereudi facta nobis est copia per fide-

lissimum ipsiusmet bibliothecæ ecclesiæ Parisiensis custodem.

S. Prosperi de Ingratis carmen cum præfatione ejusdem.

Castigatum, quantum fieri potuit, ad supra recensitas editiones Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem et Coloniensem.

Ad eam quoque qua Parisiis anno 1646 idem Carmen prodit in linguam Gallicanam, tam versibus quam oratione soluta translatum.

Insuper collatum est ad illud quod Lovanii exhibuit Martinus Steyaert doctor Lovaniensis cum notis miscellaneis, tomo tertio opusculorum suorum anno 1703 editorum.

In obitratorem S. Augustini epigramma utrumque ac epitaphium Nestorianæ et Pelagianæ hæreseos.

Ad eosdem libros recensuimus, ad quos supraddictum Carmen de Ingratis.

C S. Prosperi pro Augustino responsiones ad capitula objectionum Gallorum calumniantium.

His castigandis, præter editiones Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem, et Coloniensem, ac editionem appendicis tomi decimi Operum S. Augustini novæ editionis, consulimus ms. Regium unum, ms. Joliensem, et ms. Remigiano-Remensis variantes lectiones.

S. Prosperi pro Augustini doctrina responsiones ad capitula objectionum Vincentianarum.

Emendavimus juxta editiones præcedenti articulo notatas. Tum etiam ad ms. Joliensem, ac ms. Remigiano-Remensis lectiones variantes.

Pro Augustino responsiones ad excerpta quæ de Genuensi civitate sunt missa.

Contulimus cum editione Veneta anni 1538, quæ cumdam S. Prosperii opusculorum, Lugdunensi, Lovaniensi, Duacensi, et Coloniensi supra dictis, ac ms. Joliensi et Remigiano-Remensis ms. lectionibus.

Præteritorum sedis apostolicæ episcoporum auctoritates de gratia Dei et libero voluntatis arbitrio.

Recensuimus juxta supraddictas editiones Venetana

Lovaniensem, Duacensem, Coloniensem et Moguntinam anni 1524.

Item juxta appendicem tomi decimi Operum eorundem S. Augustini novæ editionis. Ac novissimam Operum S. Leonis a Quesnellio emendatorum et illustratorum Parisiis anno 1675.

De Gratia Dei et Libero Arbitrio liber contra Collatorem.

Recensitus est ad editiones ejusdem libri Moguntinam anni 1524, Venetam anni 1538, Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem et Coloniensem Operum S. Prosperi.

Item ad editionem ejusdem libri in appendice tomi decimi Operum S. Augustini.

Subsidio fuerunt etiam ms. Joliensis per nos collatus, et ms. Remigiano-Remensis variantes ad nos transmissæ.

Psalmorum a centesimo ad CL expositio.

Emendata est, quatenus licuit, ex fide codicum Lugdunensis, Lovaniensis, Duacensis et Coloniensis. Deficientibus nos manuscriptis, conjecturas aliquot in locis, ex ipso S. Augustini opere, quod præ oculis habuerat Auctor noster, exposuimus.

Sententiarum ex operibus S. Augustini delibatarum liber unus.

Exactus est ad editionem Coloniensem anni 1531, Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem et Coloniensem anni 1630. Præterea ad eundem librum, ut jacet in appendice tomi decimi Operum S. Augustini novæ editionis.

Nec omisimus ms. Joliensem et ms. Remigiano-Remensis variantes lectiones.

Ex sententiis S. Augustini Epigrammatum liber unus.

A nobis collatus est cum editionibus Veneta quorundam opusculorum S. Prosperi anni 1538. Omnium Operum ejusdem Lugdunensi, Lovaniensi, Duacensi, et Coloniensi anni 1630.

Consulimus pariter ms. Regium unum; ms. Colbertinos tres: ms. Joliensem, et ms. Theodoricensis (sic notati Theodor. seu Theodoric.), id est, monasterii S. Theodoricæ prope Remos, lectiones variantes, hinc ad nos missas beneficio unius ex ejusdem cœnobii monachis, et cum editione Duacensi anni 1577, ab eodem collati.

S. Prosperi Chronicum integrum, in duas partes distributum.

Edidimus ex tomo primo Bibliothecæ novæ mss. R. P. Philippi Labbei Soc. Jesu. Collato cum eodem ut habetur in tomo VIII bibliothecæ SS. Patrum Lugdunensi anni 1677, ac editione Chronicorum Eusebii, Hieronymi et Prosperi ab illustrissimo Arnaldo,

A Pontaco episcopo Vasatensi emendata et notis illustrata anno 1604.

Necnon cum mss. quinque bibliothecæ Colbertinæ: in quorum duobus, Chronicis Eusebii et Hieronymi subtexitur Chronicum verum S. Prosperi, quale edidimus in hoc opere; in tribus aliis annectitur iisdem Chronicum adulterinum, quod sub Pseudo-Chronici titulo damus in appendice.

Confessio quæ dicitur Prosperi Aquitani.

Edita est ex tomo VIII Bibliothecæ SS. Patrum Lugdunensis, collataque ad ms. Joliensem.

Poema Conjugis ad Uzorem.

Excusum est ut legitur in editionibus Veneta opusculorum quorundam S. Prosperi anni 1538, Lugdunensi, Lovaniensi, Duacensi et Coloniensi, cum iisdemque mss. comparatum qui Epigrammata exhibent, quibus ante hac poema istud ubique annectebatur.

De Providentia divina incerti auctoris carmen.

Huic recensendo adjumentum præbuerunt, mss. deficientibus, editiones Lugdunensis, Lovaniensis, Duacensis et Coloniensis anni 1630.

De Vocatione omnium Gentium ignoti auctoris libri duo.

Emendati ope editionum Lovaniensis, Duacensis et Coloniensis Prosperi Operum, ac novæ editionis Operum S. Leonis papæ, quæ cura P. Quesnellii prodiit. Additus est ms. Joliensis, non neglectis omnino variantibus lectionibus quas in margine apposuerunt editores Duacenses, et qui hos secuti sunt, atque Quesnellius in Leone, ex ms. Camberonensi et Thuaneo.

Concilium Arausicum II de Gratia et Libero Arbitrio.

Collatum est cum editionibus Lovaniensi, Duacensi et Coloniensi, ac appendice tomi decimi novæ editionis Operum S. Augustini.

Liber incerti auctoris de Promiseionibus et Prædictionibus Dei.

Emendati fuere juxta editiones Lugdunensem, Lovaniensem, Duacensem et Coloniensem Prosperi Operum, junctis variantibus lectionibus quas ad nos perhumaniter transmisit vir religiosissimus e cœnobio S. Remigii Remensis: quas ille excerpserat e ms. quem testatus est 800 annos excedere: cum scriptus videatur nono sæculo opera Leutberti et Adeloldi monachorum.

Chronicum alterum, quod et Pseudochronicum nuncupatur.

Exhibetur quale habetur in editione Pithœana tomo VIII bibliothecæ Patrum Lugdunensi 1677, et apud Labbeum tomo I Bibliothecæ novæ mss. p. 56 et sequentibus.

Nec negleximus consulere ms. Victorinum, unde hauserat Pithœus, et ms. Joliensem.

